

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Okresní soud v Mostě rozhodl samosoudkyní Mgr. Ivou Flaxovou ve věci

žalobkyně: , narozená dne
bytem
zastoupená advokátem Mgr. Milanem Peroutkou, AK Most
sídlem Čsl. armády čp. 2113/58, PSČ 434 01 Most

proti
žalovanému: , narozený dne
bytem
zastoupený advokátkou JUDr. Dagmar Csonkovou, AK Louny
sídlem Čs. armády čp. 2168, PSČ 440 01 Louny

žaloba na určení vlastnictví

takto:

- I. Určuje se, že žalobkyně , nar. , je vlastníkem bytové jednotky č. , v budově čp. , stojící na parcele č. , spolu se spoluvlastnickým podílem o velikosti 5938/130993 na společných částech domu čp. , stojícího na parcele č. a pozemku parcelní číslo , vše zapsáno na l. vl. č. pro obec , k. ú. u Katastrálního úřadu pro , katastrální pracoviště
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni na náhradě nákladů řízení částku 47 432 Kč, k rukám právního zástupce žalobkyně Mgr. Milana Peroutky, advokáta, a to do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Žalobkyně se návrhem na zahájení řízení proti žalovanému domáhala vydání rozhodnutí soudu, jímž by bylo určeno, že žalobkyně je vlastníkem nemovitosti konkretizované ve výroku tohoto rozsudku. Žalobkyně argumentovala tím, že darovací smlouvou ze dne 2.12.2010 žalobkyně žalovanému darovala bytovou jednotku, včetně veškerých součástí a příslušenství (dále jen byt). Žalobkyně v žalobě argumentovala tím, že tehdy měla byt ve svém výlučném vlastnictví, a to na základě smlouvy o bezúplatném převodu ze dne 27.7.2009. V době uzavření darovací smlouvy byli žalobkyně a žalovaný manželé, žalobkyně darovala žalovanému byt z lásky. Žalobkyni a žalovanému se dne 12.11.2010 narodily děti, kdy žalobkyně se ode dne jejich narození o ně starala sama. Žalovaný se k žalobkyni a jejich společným dětem po uzavření darovací smlouvy choval takovým způsobem, že tímto chováním jim ubližoval a zjevně porušoval dobré mravy. Z tohoto důvodu se žalobkyně v souladu s ustanovením § 2072 a násl. zákona č. 89/2012 Sb. domohla vrácení bytu, když odstoupila pro nevděk žalovaného, tedy obdarovaného od výše uvedené darovací smlouvy. Nevděk žalovaného spatřuje žalobkyně zejména v tom, že žalovaný zejména v několika posledních měsících před podáním této žaloby neposkytoval a do dnešní doby stále ani neposkytuje žalobkyni ani společným dětem jakoukoliv pomoc (ať už finanční nebo naturální). V době rodičovské dovolené žalobkyně, žalovaný dokonce na výslovné žádosti žalobkyně o pomoc a o poskytování výživného na děti a na osobu žalobkyně nereagoval. Žalovaný se dále tíživé situaci žalobkyně vysmíval a dopouštěl se podle názoru na žalobkyni soustavného duševního násilí. Žalobkyně následně řešila celou situaci podáním žádosti o rozvod u Okresního soudu v Mostě. Žalobkyně se domohla vrácení bytu, tedy daru, dopisem, který žalovaný převzal dne 3.6.2014. Žalovaný prostřednictvím své právní zástupkyně sdělil nesouhlasné stanovisko v této věci dopisem adresovaným žalobkyni ze dne 18.6.2014. Žalobkyně má na určení vlastnického práva naléhavý právní zájem, když toto určení je nezbytné proto, aby jí příslušný katastrální úřad vyznačil jako vlastníka předmětného bytu namísto žalovaného.

2. Žalovaný navrhoval zamítnutí žaloby, žalovaný s vrácením daru nesouhlasí, neboť tvrzené skutečnosti nejsou pravdivé, kdy žalovaný se o děti i manželku vždy řádně staral, hradil všechny potřeby rodiny podle svých možností, žalovaný důrazně odmítá tvrzení manželky, že se jí vysmívá pro její tíživou situaci a dopouští se na manželce soustavného duševního násilí. Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě uvedl, že společnou domácnost na adrese trvalého pobytu účastníků opustil dne 6.6.2014, tedy tři dny poté, kdy obdržel od žalobkyně výzvu k vrácení daru a k vyklizení bytu. Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě dále uvedl, že od narození dětí účastníci hospodařili tak, že žalovaný každý měsíc manželce předával v hotovosti částku 12 000 Kč a stravenky v hodnotě cca 1 200 Kč, když tyto peníze byly určeny pro běžnou spotřebu a na zaplacení nákladů na bydlení v měsíční výši 6 200 Kč. Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě dále uvedl, že přesto že žalobkyni předával finanční prostředky na úhradu nákladů na bydlení, tak žalobkyně tyto náklady na bydlení řádně nehradila a žalovaný ke dni odstěhování se z předmětného bytu dne 6.6.2014 řádně doplatil náklady na bydlení takto: dne 21.1.2013 částku 17 597 Kč, dne 31.7.2013 částku 22 052 Kč, dne 2.1.2014 částku 4 676 Kč, dne 18.3.2014 částku 4 676 Kč, dne 24.5.2014 částku 4 676 Kč. Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě dále uvedl, že ze zbylé části příjmů, tj. z částky cca 10 000 Kč hradil splátku půjčky ve výši 2474 Kč, kterou žalovaný uzavřel dne 14.4.2001 na částku 100 000 Kč, ze které žalobkyně uhradila své dluhy z doby před manželstvím, dále pojištění pěti vozidle v průměru měsíčně 1 500 Kč (úhrady byly zpravidla čtvrtletní), částka 2 500 Kč jakožto zálohy na služby v domě žalovaného v obci Strkovice, dále úroky ze dvou kreditních karet v částce 1 000 Kč, náklady na cestovné do zaměstnání, osobní potřeby žalovaného a nákupy žalovaného, žalovaný tedy soustavně hradil dluhy, které vytvořila manželka. Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě dále uvedl, že dluhy platil proto, aby nenarůstaly úroky a nepředpokládal, že se soužití účastníků rozpadne. Potřebné doklady o platbách dlužných částek (nařízené exekuce) žalovaný předložil Okresnímu soudu v Mostě ve věci péče o nezletilé děti účastníků pod sp. zn. 19P 40/2014 Okresního soudu v Mostě. Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě dále uvedl, že žalobkyně

žalovanému tajila vedená exekuční řízení, kdy poprvé se žalovaný o exekuci dozvěděl někdy v srpnu roku 2013, kdy mu byla nařízena exekuce na plat. Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě dále uvedl, že žalobkyně po dobu mateřské dovolené pobírala rodičovský příspěvek ve výši cca 7 000 Kč až 8 000 Kč měsíčně, po skončení rodičovské dovolené žalobkyně pobírala podporu v nezaměstnanosti v částce 2 600 Kč měsíčně a příspěvek na bydlení v částce 5 200 Kč měsíčně.

3. Soud má za prokázány tyto skutečnosti: nespornou skutečností mezi účastníky této kauzy byla skutečnost, že dne 2.12.2010 byla mezi účastníky této kauzy jakožto manžely uzavřena darovací smlouva s právními účinky vkladu ke dni 14.12.2010, kterou žalobkyně darovala žalovanému jakožto svému manželovi za trvání manželství bytovou jednotku č., včetně veškerých součástí a příslušenství (dále jen byt). Další nespornou skutečností mezi účastníky této kauzy byla skutečnost, že žalovaný touto darovací smlouvou získal do svého výlučného vlastnictví shora konkretizovaný byt, kdy Katastrální úřad pro Ústecký kraj, Katastrální pracoviště Most vklad práva povolil rozhodnutím č.j. V -, vklad práva byl zapsán v katastru nemovitostí dne 15.12.2010 a právní účinky vkladu vznikly dnem 14.12.2010. Další nespornou skutečností mezi účastníky této kauzy byla skutečnost, že v článku 7 předmětné darovací smlouvy bylo uvedeno, že dárce se bude moci domáhat vrácení daru, jestliže se obdarovaný bude k němu nebo k členům jeho rodiny chovat tak, že tím hrubě poruší dobré mravy. Další nespornou skutečností mezi účastníky této kauzy byla skutečnost, že za trvání manželství se z jejich vztahu narodila dvojčata dne 12.11.2010, nezletilá dcera Klára a nezletilý syn Pavel. Další nespornou skutečností mezi účastníky této kauzy byla skutečnost, že žalobkyně dar odvolala dopisem ze dne 2.6.2014. Mezi účastníky spornou skutečnost, že po obdržení daru žalovaný změnil své chování a jednání vůči žalobkyni a jejich společným dětem, a to tak, že podle přesvědčení žalobkyně se jednalo o chování žalovaného vůči žalobkyni v hrubém rozporu s dobrými mravy a že žalovaný neposkytoval žalobkyni ani jejich společným dětem jakoukoli pomoc (finanční nebo naturální) v době rodičovské dovolené žalobkyně, že se tíživé situaci žalobkyně vysmíval, že se soustavně žalovaný na žalobkyni dopouštěl duševního násilí, prokázala žalobkyně listinnými důkazy, kterými jsou následující listiny: z dopisu ze dne 2.6.2014 nazvaným Věc: oznámení o převzetí zastoupení a předžalobní výzva soud zjistil, že žalobkyně požádala žalovaného o vrácení daru z důvodu porušování dobrých mravů, a to z následujících důvodů: po obdržení daru došlo ke změně způsobu chování a jednání žalovaného vůči žalobkyni a jejich společným dětem, kdy podle přesvědčení žalobkyně se žalovaný chová vůči žalobkyni v hrubém rozporu s dobrými mravy, kdy žalovaný žalobkyni neposkytoval (a do doby vyhotovení předžalobní výzvy stále neposkytuje) žalobkyni ani jejich společným dětem jakoukoliv pomoc (ať už finanční nebo naturální) v době rodičovské dovolené žalobkyně, kdy společné děti účastníků byly a jsou malé, kdy opakovaně navíc na výslovné žádosti žalobkyně o pomoc a o poskytování výživného na děti a na osobu žalobkyně žalovaný nereagoval a tíživé situaci žalobkyně se podle názoru žalobkyně žalovaný dokonce i vsmíval a dopouštěl se podle názoru žalobkyně na žalobkyni soustavného duševního násilí. Z dopisu ze dne 2.6.2014 nazvaným Věc: oznámení o převzetí zastoupení a předžalobní výzva soud dále zjistil, že žalobkyně s ohledem na shora uvedené sděluje žalobkyně žalovanému, že po žalovaném uplatňuje nárok na vrácení shora uvedeného daru shora specifikované bytové jednotky, kdy okamžikem převzetí tohoto dopisu, který představuje vůli žalobkyně o odvolání daru, se původní darovací smlouva o darování shora uvedené bytové jednotky od počátku ruší a obnovuje se předchozí vlastnictví žalobkyně ke shora uvedené bytové jednotce. Z dopisu ze dne 2.6.2014 nazvaným Věc: oznámení o převzetí zastoupení a předžalobní výzva soud zjistil, že s ohledem na uvedené vzhledem k výlučnému zájmu žalobkyně na zachování pokud možno co nejkorektnějších vztahů se žalovaným v souvislosti se skutečností, že účastníci mají spolu dvě malé nezletilé děti, kdy vzhledem k jejich společné rodičovské zodpovědnosti k dětem budou účastníci spolu i v budoucnu po rozvodu jejich manželství přicházet do styku dále pro mnoho dalších let, navrhuje žalobkyně žalovanému podepsání souhlasného prohlášení stran o vrácení daru za účelem zanesení uvedeného do evidence nemovitostí u místně příslušného KÚ v Mostě (KP v Mostě), když uvedeným postupem účastníků bude eliminováno případné budoucí soudní řízení. Z dopisu ze dne 2.6.2014 nazvaným Věc: oznámení o převzetí zastoupení a

předžalobní výzva soud zjistil, že žalobkyně pokud jde o další vzájemné vztahy účastníků trvá na tom, aby žalovaný uvedenou bytovou jednotku opustil, když jakékoliv společné bydlení účastníků v bytě je pro žalobkyni zcela nesnesitelné a žalobkyně vyzývá žalovaného k opuštění předmětného bytu č. to 5-ti dnů od obdržení tohoto dopisu, když zbytečné protahování současné neúnosné situace je jednoznačně naprosto škodlivé pro společné malé děti účastníků, kdy na rozdíl od žalobkyně disponuje žalovaný navíc ještě jednou svojí výlučnou domácností, a to v domě čp., který žalovaný vlastní a má zde mimo jiné trvalý pobyt. Z dopisu ze dne 2.6.2014 nazvaným Věc: oznámení o převzetí zastoupení a předžalobní výzva soud dále zjistil, že žalobkyně navrhuje žalovanému vyřešit i jejich další vzájemné majetkové vztahy dohodou, kdy žalobkyně po žalovaném požaduje mimo jiné okamžité vrácení vozidla reg. zn., které je ve výlučném vlastnictví žalobkyně (pořízeno před uzavřením jejich manželství žalobkyní) a vozidlo má žalovaný ve svém držení (zaparkované u svých rodičů v Obci Strkovice) a dále žalobkyně žádá po žalovaném vyrovnání toho, co ze svého výlučného majetku vynaložila na výlučný majetek žalovaného (rekonstrukci domu čp. v obci, kdy uvedené prokazatelně vynaložené investice žalobkyní představují částku více jak 60 000 Kč. Z dopisu ze dne 2.6.2014 nazvaným Věc: oznámení o převzetí zastoupení a předžalobní výzva soud dále zjistil, že pokud jde o placení výživného na osobu žalobkyně, požaduje žalobkyně po žalovaném od měsíce května roku 2014 výživné na manželku v částce 5 000 Kč měsíčně, obdobně jako na každé z jejich společných dětí, kdy s ohledem na skutečnost, že žalovaný žádnou vyživovací povinnost k jejich společným dětem od června roku 2013, dopouští se žalovaný přechinu neplacení výživného. Z dopisu žalovaného ze dne 18.6.2014, kterým žalovaný reagoval na dopis žalobkyně ze dne 2.6.2014 nazvaným Věc: Odvolání - vrácení daru (.....) soud zjistil, že žalovaný není ochoten podepsat souhlasné prohlášení stran o vrácení daru za účelem zanesení vlastníka do evidence nemovitostí u místně příslušného KÚ v Mostě (KP v Mostě). Z dopisu žalovaného ze dne 18.6.2014, kterým žalovaný reagoval na dopis žalobkyně ze dne 2.6.2014 nazvaným Věc: Odvolání - vrácení daru (.....) soud dále zjistil, že žalovaný s vrácením daru nesouhlasí, neboť tvrzené skutečnosti nejsou pravdivé, kdy žalovaný se o děti i manželku vždy řádně staral, hradil všechny potřeby podle svých možností. Z dopisu žalovaného ze dne 18.6.2014, kterým žalovaný reagoval na dopis žalobkyně ze dne 2.6.2014 nazvaným Věc: Odvolání - vrácení daru (.....) soud dále zjistil, že žalovaný důrazně odmítá tvrzení manželky, že se jí vysmívá a dopouští se na manželce soustavného duševního násilí a že je připraven byt převést na děti. Z dopisu žalovaného ze dne 18.6.2014, kterým žalovaný reagoval na dopis žalobkyně ze dne 2.6.2014 nazvaným Věc: Odvolání - vrácení daru (.....) soud dále zjistil, že žalovaný nesouhlasí s navrácením automobilů, které mu manželka darovala před svatbou, ale je ochoten historická vozidla převést na děti a současně žalovaný souhlasí s tím, že aby byt nadále užívala manželka i s dětmi a nepožaduje úhradu nájemného, současně je podle žalovaného potřebné, aby manželka hradila provozní náklady spojené s užíváním bytu. Ze spisu OS v Mostě č.j. 19 P 40/2014 soud zjistil, že souběžně s řízením o určení vlastnictví k bytu bylo vedeno toto řízení ve věci péče o nezletilé děti účastníků. Z protokolu o jednání v opatrovnické věci OS v Mostě č.j. 19 P 40/2014 ze dne 1.2.2016 soud zjistil, že v rámci účastenské výpovědi žalovaný po poučení podle ustanovení § 131 o.s.ř. do protokolu vypověděl: „Co se týče bytu, ohledně kterého je vedeno u zdejšího soudu řízení o vrácení daru, pak budu respektovat, jak soud dopadne, případně bych byl ochoten přepsat byt na děti, v tom okamžiku bych matce (tj. žalobkyni) vrátil klíče a do bytu už bych nechodil.“ Svědkyně vypověděla, že byla svědkem slovních urážek žalovaného vůči žalobkyni, tento jí nadával, že je kráva a píča a že ji zabije, žalobkyně několikrát svědkyni volala, že je opilý a má z něho strach. Svědkyně dále uvedla, že se často o žalobkyni bála, tato svědkyně potvrdila, že žalobkyně neměla peníze na léky pro děti, jídlo a že žalobkyni musela pomáhat i s nákupem do schodů, žalovaný žalobkyni nepomáhal. Svědkyně potvrdila, že mezi účastníky probíhaly hádky, žalovaný byl zlý a sprostý, nadával žalobkyni, že je blbá kráva a vyhrožoval zabitím. Svědkyně dále potvrdila, že žalobkyně se bála zvedat telefon, když byl žalovaný doma. Rovněž svědkyně potvrdila, že žalobkyně měla ze žalovaného strach. Svědkyně také potvrdila, že žalobkyně neměla peníze na

jídlo a museli jí několikrát dělat nákupy. Svědek, bratr žalobkyně, potvrdil, že byl svědkem toho, že žalovaný žalobkyni nadával slovy krávo, píčo, žalobkyně neměla peníze na jídlo, léky a půjčoval žalobkyni peníze. Svědkem agrese žalovaného byla i svědkyně, logopedka, která uvedla, že si šla poslechnout děti účastníků, žalovaný je nepustil do bytu a přitom vulgárně nadával na žalobkyni. Svědkyně dále potvrdila, že žalobkyně měla ze žalovaného strach. Svědek uvedl, že žalobkyně utekla k jeho matce do bytu, když konflikty vyvrcholily, potvrdil, že žalovaný svědkyni několikrát denně volal, vulgárně vyhrožoval i zabitím. Žalobkyni svědek dále popsal tak, že měla strach a že byla psychicky zlomená. Svědek dále popsal fyzický konflikt, který mezi účastníky proběhl. Svědkyně uvedla, že ani po 2 - 3 letech po žalovaném období nebyly vztahy mezi účastníky napraveny.

4. Na základě zjištění učiněných z předložených listin dospěl soud k následujícímu závěru o skutkovém stavu ve věci samé: soud nejprve řešil otázku přípustnosti žalobkyní zvoleného žalobního typu. V této souvislosti dovodila rozhodovací praxe (např. rozsudek Krajského soudu v Brně sp. zn. 20 Co 72/95, publikovaný v časopisu Soudní rozhledy 9/1998 str. 234), že: Při volbě formy, kterou se dárce u soudu může domáhat restituce původního stavu, je nutno vycházet z konkrétní situace. Jedná-li se o nemovitost, lze v případech, kdy obdarovaný dále nemovitou věcí disponuje, užívá ji, podávat žalobu na vyklizení; jestliže však žalovaný předmětnou nemovitost již vyklidil, svědčí v takovém případě dárce naléhavý právní zájem na domáhání se žaloby na určení, že je vlastníkem darované nemovitosti. Žaloba je důvodná. Žalobkyni se podařilo prokázat, že žalovaný hrubě porušoval dobré mravy od léta 2013 do května 2014 a podařilo se jí prokázat, že důvody uvedené v dopise ze dne 2.6.2014 nazvaném žádost o vrácení daru byly těmi důvody, kterými by žalovaný způsobil porušení dobrých mravů. Soud tedy dospěl k závěru, že jsou dány podmínky pro vrácení daru ve smyslu ustanovení § 2072 NOZ (zákona č. 89/2012 Sb.), neboť bylo prokázáno, že žalovaný hrubě porušoval dobré mravy vůči žalobkyni, spočívající v soustavném duševním násilí žalovaného proti žalobkyni a také v tom, že žalovaný žalobkyni nepomohl materiálně a finančně v předmětném období, které je specifikováno v žalobě. „Dobré mravy“ jsou souhrnem etických, obecně zachovávaných a uznávaných zásad, jejichž dodržování je mnohdy zajišťováno i právními normami tak, aby každé jednání bylo v souladu s obecnými morálními zásadami demokratické společnosti. Tento obecný horizont, který vývojem společnosti rozvíjí i svůj morální obsah v prostoru a čase musí být posuzován z hlediska konkrétního případu také právě v daném čase, na daném místě a ve vzájemném jednání účastníků právního vztahu. Nevhodné chování žalovaného vůči žalobkyni se podařilo prokázat. Soud v chování žalovaného vůči žalobkyni shledal takovou intenzitu porušení dobrých mravů, která odpovídá naplnění podmínek vrácení daru podle ustanovení § 2072 NOZ. Předpokladem úspěšného uplatnění práva dárce na vrácení daru je hrubé porušení dobrých mravů, aniž by takovéto závadné chování muselo dosáhnout intenzity trestného činu nebo přestupku. Předpokladem úspěšného uplatnění práva dárce není jakékoliv nevhodné chování obdarovaného nebo pouhý nevděk, ale takové chování, které s ohledem na všechny okolnosti konkrétního případu lze kvalifikovat jako hrubé porušení dobrých mravů. Jde buď o porušení značné intenzity nebo porušování soustavné, ať už fyzickým násilím, hrubými urážkami, neposkytnutím potřebné pomoci apod.. Musí jít o takové chování obdarovaného vůči rodině dárce, které lze objektivně s přihlédnutím ke všem konkrétním okolnostem, za nichž k němu došlo posoudit jako hrubé porušení mravních a etických norem společnosti. Rozhodující je hledisko objektivní, nikoliv jen subjektivní pocity dárce. K zániku darovacího vztahu, tj. k obnově vlastnictví dárce k věci dojde na základě dvou právních skutečností, a to hrubého porušení dobrých mravů chováním obdarovaného, v tomto případě tedy žalovaného vůči žalobkyni, nebo členům jeho rodiny, což v tomto konkrétním případě prokázáno bylo a jednostranného právního úkonu dárce adresovaného obdarovanému směřujícího k vrácení daru, kterým je dopis žalobkyně nazvaný žádost o vrácení daru ze dne 2.6.2014. I pro tento jednostranný adresný právní úkon platí, že musí splňovat náležitosti požadované občanským zákoníkem pro právní úkony obecně, tedy i náležitosti projevů vůle ve smyslu jeho určitosti. V platnosti právního úkonu dárce směřujícího k vrácení daru z hlediska jeho určitosti je nezbytné,

aby v něm dárce uvedl konkrétní skutečnosti, v nichž spatřuje hrubé porušení dobrých mravů obdarovaným vůči němu nebo členům jeho rodiny. Jen tak při současném splnění zákonných předpokladů podle ustanovení § 2072 NOZ nastanou zamýšlené právní účinky jednostranného hmotně právního úkonu dárce, tj. zrušení darovací smlouvy a obnovení jeho vlastnictví ex nunc okamžikem, kdy jeho projev vůle dojde obdarovanému. Žalobkyně v projednávaném případě v žádosti o vrácení daru ze dne 2.6.2014 uvedla konkrétní skutečnosti, ve kterých spatřuje porušení dobrých mravů žalovaného a v rámci dokazování se jí podařilo prokázat, že žalovaný v těchto bodech dobré mravy hrubě porušil. K naplnění skutkové podstaty pro vrácení daru směřuje pouze takové závažné jednání obdarovaného, v tomto případě žalovaného vůči dárce, tedy žalobkyni nebo členům jeho rodiny, které z hlediska svého rozsahu a intenzity a při zohlednění vzájemného jednání účastníků právního vztahu nevzbuzuje z hlediska společenského a objektivizovaného, pochybnosti o hrubé kolizi s dobrými mravy. Soud se zabýval otázkou, zda jednání žalovaného dosahuje intenzity porušování dobrých mravů a dospěl k závěru, že jednání žalovaného dosahuje v případech žalobkyní namítaných takové intenzity porušení dobrých mravů. Žalobkyní uváděné důvody byly způsobilé dosáhnout intenzity porušení dobrých mravů. Žalovaný se k žalobkyni a jejich společným dětem po uzavření darovací smlouvy dne 2.12.2010 choval takovým způsobem, že tímto chováním jim ubližoval a zjevně porušoval dobré mravy. Hrubé porušení dobrých mravů žalovaného vůči žalobkyni vyplývá kromě svědeckých výpovědí shora citovaných i z kontextu situace, kdy došlo k tomu, že žalobkyně s dvěma malými dětmi už v ne úplně mladém věku musela utéct a schovávat se v bytě u kamarádky. Žalobkyně toto rozhodnutí nečinila z rozmaru, ale muselo za tím stát opravdu hrubé chování žalovaného. Proto se žalobkyně správně podle ustanovení § 2072 NOZ domohla vrácení daru, když odstoupila pro nevděk obdarovaného, tedy žalovaného od výše uvedené darovací smlouvy. Soud uzavřel, že se žalobkyni podařilo prokázat shora citovanými listinnými důkazy a shora citovanými svědeckými důkazy, že jsou zde důvody k vrácení daru. Pokud se jedná o vztahy mezi žalobkyní a žalovaným v předmětném období, tak tyto vztahy překračují míru slušného chování, soud uzavřel, že vztahy účastníků v předmětném období byly rozvrácené. Ve vztazích mezi účastníky této kauzy byly v předmětném období porušovány mravní etické normy společnosti, mezi účastníky této kauzy docházelo k hrubému slovnímu násilí a k hrubým slovním urážkám ze strany žalovaného. Žalovaný před společnými dětmi účastníků žalobkyni jako matku nerespektoval. Rozhodnutí darovat majetek žalovanému bylo rozhodnutím žalobkyně a žalovaný jej akceptoval a žalovaný si měl být v této souvislosti vědom svých morálních povinností vůči žalobkyni. Tyto morální povinnosti žalovaný nedodržoval, neposkytoval žalobkyni pomoc, kterou potřebovala a bude i v budoucnu potřebovat při péči o nezletilá dvojčata účastníků. Žalobkyně byla v těžké pozici, když jako typická oběť domácího duševního násilí, nechtěla jít s touto věcí ven, naopak se za to styděla, nikomu se nesvěřila. V řízení bylo žalobkyní prokázáno, že žalovaný jednal v rozporu s dobrými mravy, v této souvislosti soud poukazuje na judikaturu NS ČR, která dospěla k závěru, že i méně závažné počínání obdarovaného, je-li soustavné, může nabýt charakteru natolik obtěžujícího, že jej lze kvalifikovat jako zjevný rozpor s dobrými mravy. Patří k tomu opakované slovní útoky, pomlvy, šikanování, opakované neposkytnutí potřebné pomoci atd.. Ke vztahům žalobkyně a žalovaného v předmětném období se vyjadřovali jednotliví svědkové. Věrohodnost svědeckých výpovědí je snížena u členů rodiny, jak žalobkyně tak žalovaného, jejich příbuzenským poměrem. Pokud se jedná o hodnocení shora citovaných svědeckých výpovědí, soud zdůrazňuje, že tito svědkové se vyjadřovali i nad rámec žádosti o vrácení daru ze dne 2.6.2014. Procesní obrana žalovaného, že po provedeném dokazování nebylo žalobkyní prokázáno, že by žalovaný v rozhodném období neposkytoval žalobkyni finanční pomoc a naturální plnění, když podle žalovaného toto tvrzení žalobkyně bylo vyvráceno opatrovnickým spisem OS v Mostě, kde bylo vedeno řízení o určení výživného pro společné nezletilé děti, nebyla úspěšná. Žalovaný se procesně bránil tím, že toto opatrovnické řízení žalobkyně zahájila na jaře roku 2014 a z její strany bylo požadováno výživné pro nezletilé děti účastníků, a to za období od měsíce září roku 2013, když ve věci 2 krát rozhodoval OS Most a k odvolání žalovaného KS v Ústí nad Labem ve svém konečném rozhodnutí ve věci jednoznačně konstatoval, že výživné pro nezletilé děti účastníků bylo

s konečnou platností vyměřeno od měsíce června roku 2014, kdy z výpovědí obou účastníků opatrovnické kauzy bylo zjištěno, že v tomto období (měsíc červen roku 2014) žalovaný opustil společnou domácnost vedenou na adrese Z tohoto spisového materiálu lze dovodit, že v rozhodném období pro toto řízení byla rodina ze strany žalovaného dostatečně finančně zajištěna výživným pro nezletilé děti, což je zákonná vyživovací povinnost žalovaného a nebylo zjištěno, aby soud uložil žalovanému hradit výživné pro nezletilé děti účastníků, avšak takováto procesní obrana žalovaného nevyvrací tvrzení žalobkyně, že žalovaný nepřispíval na výživu samotné žalobkyně a že se na žalobkyni v tomto období soustavně dopouštěl psychického, tedy duševního násilí. Pokud jde o druhou linii tvrzeného nevděku, tj. že žalovaný se na žalobkyni dopouštěl soustavného duševního násilí, tak i v tomto případě se žalovaný procesně bránil tím, že s ohledem na provedené dokazování nebylo prokázáno, že by se žalovaný dopustil tohoto jednání v takovém rozsahu, aby naplnilo předpoklady dané v ustanovení § 2072 NOZ (zákon č. 89/2012 Sb.), tj. že by úmyslně, nebo z hrubé nedbalosti, zjevně porušil dobré mravy. Žalovaný v rámci procesní obrany jakékoliv fyzické či duševní útoky vůči žalobkyni odmítal od prvopočátku, tato tvrzení žalobkyně odmítal žalovaný jak v řízení péče o nezletilé děti, tak i v tomto řízení. Shora citovanými listinnými a svědeckými důkazy se podařilo tvrzení žalobkyně v žalobě uvedená prokázat, a proto ani v tomto ohledu nebyla procesní obrana žalovaného úspěšná. Žalovaný se dále procesně bránil tím, že osoby, které k návrhu žalobkyně byly slyšeny a měly se vyjádřit k tvrzením žalobkyně, která jsou uvedena v podané žalobě, jsou podle žalovaného osobami žalobkyni blízkými, když citovaná svědkyně je spolužačkou žalobkyně a dlouholetou kamarádkou, svědkyně je matkou žalobkyně, svědek je synem kamarádky žalobkyně, svědkyně je současná přítelkyně bratra žalobkyně Soud na rozdíl od žalovaného uzavřel, že všechny tyto i další osoby byly soudem podrobně vyslechnuty po poučení podle ustavení § 126 o.s.ř. a podle soudu lze tyto výpovědi hodnotit jako věrohodné a na rozdíl od názoru žalovaného soud uzavřel, že většina těchto osob byla osobně přítomna závadovému chování žalovaného vůči žalobkyni shora popsanému.

6. Na základě shora uvedeného závěru o skutkovém stavu posoudil soud věc po právní stránce takto: podle ustanovení § 2072 odst. (1) NOZ (Odvolání daru pro nevděk), ublížil-li obdarovaný dárce úmyslně nebo z hrubé nedbalosti tak, že zjevně porušil dobré mravy, může dárce, neprominul-li to obdarovanému, od darovací smlouvy pro jeho nevděk odstoupit. Byl-li dar již odevzdán, má dárce právo požadovat vydání celého daru, a není-li to možné, zaplacení jeho obvyklé ceny. Podle ustanovení § 2072 odst. (2) NOZ, odůvodňují-li to okolnosti, považuje se za nevděk vůči dárce také zjevné porušení dobrých mravů vůči osobě obdarovanému blízké. Podle ustanovení § 2073 nevděk činí obdarovaného co do jeho osoby nepoctivým držitelem. Nevděk obdarovaného - tedy zákonem dále kvalifikované nevděčné chování obdarovaného musí - aby se stalo zákonným důvodem pro revokaci - naplnit tři předpoklady: 1) ubližuje dárce (eventuálně osobě dárce blízké - srovnej ustanovení § 2072 odst. 2 NOZ) úmyslně nebo z hrubé nedbalosti, 2) zjevně tím porušuje dobré mravy a 3) dárce toto chování obdarovanému nepromine. Zjevné porušení dobrých mravů - předpokladem úspěšné revokace je, aby čin obdarovaného zjevně (zák. č. 40/1964 Sb. na tomto místě požadoval rovněž porušení dobrých mravů, avšak kvalifikoval je adjektivem hrubé, což vedlo k ustálení sousloví odvolání daru pro hrubý nevděk obdarovaného) porušil dobré mravy. Zjevnost ovšem nelze v daném případě bez dalšího označit za synonymum k dřívějšímu pojmu hrubé porušení dobrých mravů. Ačkoli lze mít za to, že každé hrubé porušení dobrých mravů, jak je charakterizovala dosavadní judikatura, naplní zákonné kritérium zjevnosti. Stricto sensu zjevnost více než na charakter samotného protiprávního skutku ukazuje na jeho průkaznost (intenzita s jakou se jeví dárce a dalším dotčeným osobám), musí jít tedy o čin, jehož amorálnost je očividná (frapantní), tj. netřeba ji dále a hlouběji jakkoli dokazovat. Zákon pojem dobrých mravů blíže nespecifikuje. V ustanovení § 1 odst. 2 NOZ toliko zakazuje ujednání porušující dobré mravy, kteréžto stíhá neplatností (ustanovení § 580 NOZ). Jejich bližší vymezení ponechává ovšem na

doktríně a judikatuře. Abstraktněji a s důrazem na obecné principy morální tento pojem uchopil Ústavní soud, který vymezil obecný korektiv dobrých mravů jakožto "souhrn etických, obecně zachovávaných a uznávaných zásad, jejichž dodržování je mnohdy zajišťováno i právními normami tak, aby každé jednání bylo v souladu s obecnými morálními zásadami demokratické společnosti. Tento obecný horizont, který vývojem společnosti rozvíjí i svůj morální obsah v prostoru a času, musí být posuzován z hlediska konkrétního případu také právě v daném čase, na daném místě a ve vzájemném jednání účastníků právního vztahu" (viz II. ÚS 249/97). Historickou determinaci a nepřímou i evolutivnost pojmu dobrých mravů připomněl pak Nejvyšší soud, který jimi (více pragmaticky - přes sdílení společenskou majoritou) rozumí "souhrn společenských, kulturních a mravních norem, jež v historickém vývoji osvědčují jistou neměnnost, vystihující podstatné historické tendence sdílené rozhodující částí společnosti, a mají povahu norem základních" (viz NS 20 Cdo 263/2001). Aby bylo možno revokovat darování, musí být dobré mravy porušeny chováním obdarovaného zjevně. Soudní praxe, aniž by tak činila cíleně, přiblížila i to, co rozumět zjevným porušením. V souladu s ustáleným názorem judikatury Nejvyššího soudu lze učinit závěr, že "se musí jednat vždy o takové závadné jednání obdarovaného vůči dárce nebo členům jeho rodiny (nyní - silou zákonné fikce - vůči osobě dárce blízké, jak plyne z ustanovení § 2072 odst. 2 NOZ - pozn. aut.), které z hlediska svého rozsahu a intenzity nevzbuzuje žádné pochybnosti o jeho kolizi s dobrými mravy" [srov. NS 33 Odo 538/2003, v němž se dále uvádí, že "tato kolize - závadné jednání - však vždy musí dosáhnout intenzity, která je spojena s nikoli 'běžným', nýbrž hrubým porušením dobrých mravů (závadné jednání obdarovaného vůči dárce nebo členům jeho rodiny musí být svým rozsahem a intenzitou natolik výrazné, aby skutečně bylo podřaditelné pod ustanovení § 630 ObčZ)"]. Obdobně rovněž pozdější rozhodnutí - srov. NS 33 Cdo 2354/2008. Požadavek kvalifikovaného rozporu s dobrými mravy může být naplněn třeba i jen jediným amorálním skutkem obdarovaného, je-li značného rozsahu a intenzity a dárce se osobně dotýká (ubližuje mu). Stejný závěr lze ovšem učinit i v případě několika méně intenzivních avšak setrvalých či opakujících se zásahů. I méně závažné závadné počínání obdarovaného, je-li soustavné, může nabýt charakteru natolik obtěžujícího, že je lze kvalifikovat jako zjevný rozpor s dobrými mravy (opakované verbální útoky, pomluvy, šikanování, poškozování dárceva majetku, opakované neposkytnutí potřebné pomoci atp.). Ve svém nedávném rozhodnutí se k těmto otázkám vrátil rovněž Ústavní soud, když ve svém usnesení I. ÚS 3362/10 výše uvedené hmotněprávní předpoklady revokace (a související judikатурní vývoj) označil dokonce za všeobecně známou skutečnost: "Je notorií, že předpokladem vzniku práva požadovat vrácení daru není jakékoli nevhodné chování obdarovaného, ale pouze takové, které s ohledem na okolnosti případu je možno kvalifikovat jako hrubé porušení dobrých mravů se zřetelem na značnou intenzitu a váhu (je-li uskutečněno jedním činem) nebo soustavnost a dlouhou dobu (např. fyzické násilí, hrubé urážky, neposkytnutí pomoci atd.). Rozhodující není subjektivní pocit dárce, ale zda takové jednání obdarovaného lze objektivně posoudit jako hrubě porušující dobré mravy; není však relevantní, zda intenzita závadného chování obdarovaného naplnila skutkovou podstatu přestupku nebo dokonce trestného činu." Hledisko soustavnosti v tomto kontextu nechť konkrétně naplní příslušná rozhodovací praxe i s ohledem na další relevantní kritéria stanovená zákonem. Inspirující (ovšem nikoli apodikticky, nezvratně) může být stanovisko našeho Nejvyššího soudu, jenž - zabývá se otázkou hrubého porušení dobrých mravů - kromě jiného dovodil, že hrubé porušení dobrých mravů lze spatřovat i v opakovaném "prostém" (tj. nikoli kvalifikovaném) porušování dobrých mravů, jsou-li splněny tři předpoklady, jejichž kvalitativní i kvantitativní stránku blíže ozřejmuje: 1) předně, jsou-li tato méně intenzivní porušování důsledkem hlubokého narušení vztahu mezi dárce a obdarovaným (hledisko mezilidských vztahů), 2) došlo-li k minimálně třem případům takového závadného jednání a 3) je-li mezi těmito amorálními skutky určitá časová spojitost (hledisko časové)(srov. NS 33 Cdo 3012/2009). Ustanovení § 2072 NOZ o vrácení daru upravuje kromě obecných důvodů zániku závazkového právního vztahu další zvláštní způsoby, jimiž může darovací vztah zaniknout. Dárce se může domáhat vrácení daru, jestliže se obdarovaný chová k němu nebo k členům jeho rodiny, tak že tím porušuje hrubě dobré mravy. Jde o vrácení

daru jednostranným právním úkonem dárce. K zániku darovacího vztahu dochází na základě dvou po sobě následujících právních skutečností, a to a) hrubého porušení dobrých mravů chováním vůči dárce nebo členům jeho rodiny a b) jednostranného právního úkonu dárce adresovaného obdarovanému. Jak shora uvedeno, k hrubému porušení dobrých mravů chováním žalovaného vůči dárce, tedy žalobkyni došlo. Podle ustanovení § 2075 odst. (1) NOZ, dárce může dar pro nevděk odvolat do jednoho roku ode dne, co obdarovaný dárce ublížil, ale dozví-li se o tom dárce později, do jednoho roku ode dne, kdy získal vědomost o důvodu pro odvolání daru. Dědic dárce může dar odvolat nejpozději do jednoho roku od smrti dárce. Podle ustanovení § 2075 odst. (2) NOZ, je-li dar odvolán později a namítne-li obdarovaný opožděné odvolání daru, soud k odvolání nepřihlédně. Z ustanovení § 2075 NOZ vyplývá, že dárce může dar pro nevděk odvolat do jednoho roku ode dne, co obdarovaný dárce ublížil. Žalobkyni se podařilo prokázat shora citovanými listinnými důkazy a shora citovanými svědeckými důkazy, že žalovaný žalobkyni ubližoval od doby, co dar obdržel, avšak po celou dobu trvání rodičovské dovolené, když společné děti účastníků se narodily dne 12.11.2010, tedy v žalovaném období shora konkretizovaném. S ohledem na tuto skutečnost, procesní obrana žalovaného, kdy žalovaný namítal opožděné odvolání daru, přičemž setrval na svých tvrzeních, že se žádného porušení dobrých mravů nedopustil a navrhoval, aby soud k odvolání daru nepřihlédl, proto nebyla úspěšná. Soud uzavřel, že dar opožděně odvolán nebyl, když žalovaný se vůči žalobkyni choval v rozporu nejen v době, kdy obdržel dar, ale dále průběžně i v dalším období, kdy se chování žalovaného vůči žalobkyni dokonce v průběhu času zhoršovalo. Důvody uvedené žalobkyní v žádosti o vrácení daru ze dne 2.6.2014 lze subsumovat pod důvody, které uvádí ustanovení § 2072 NOZ (zákona č. 89/2012 Sb.), tedy pod důvody, kterými se porušují dobré mravy. Prakticky všechny civilní kodexy evropské (ale i mimoevropské) provenience - navzdory proklamované neodvolatelnosti daru - znají způsob, jak sankcionovat nevděčné chování obdarovaného poté, co byl dárce obdařen. Mnohde v souladu se zásadou dobrých mravů, slušnosti a spravedlnosti připouští revokaci daru pro nevděk. Liší se toliko ve vymezení okruhu osob, vůči nimž se může obdarovaný zachovat nevděčně, jakož i v určení toho, co je třeba pokládat za projev kvalifikovaného nevděku a konečně i v tom, zda připouští - za určitých okolností - přechod práva odvolat dar na dárcevy dědice. Motivem pro uzákonění oprávnění revokace daru je obecně sdílený poznatek, že vzhledem ke štědrosti a velkorysosti dárce poskytujícího bezúplatně předmět daru, lze oprávněně (je mravně) očekávat od obdarovaného slušné chování k dárce a jeho rodině (příp. dalším určeným osobám); jinak řečeno, že obdarovaný projeví, v souladu se svým cítěním, vděčnost vůči dárce. Využije-li dárce svého práva odvolat dar, zaniká darovací poměr okamžikem, kdy jeho projev vůle došel obdarovanému, obnovují se původní právní poměry, tj. především se obnoví vlastnictví dárce k darované věci s účinky ex nunc a obdarovaný, který se účinkem revokace stal nepoctivým držitelem (viz citované ustanovení § 2073 NOZ), je povinen mu věc vydat. V literatuře byl vysloven i názor opačný, a sice že i při revokaci daru dochází ke zrušení darovací smlouvy s účinky ex tunc, tj. tak jak je tomu při standardním odstoupení od smlouvy (srov. zejm. lit. č. 5). Povinnost vydat dar či jeho peněžní ekvivalent přitom není závislá na tom, zda dárce uplatnil právo na vydání daru u soudu. Výše uvedený přístup byl v naší dosavadní rozhodovací praxi ustálen (srov. i další judikáty jednoznačně vyznívající - rozsudek NS 33 Odo 563/2004, usnesení NS 33 Cdo 2148/2007 nebo NS 33 Cdo 767/2011) a převažující doktrínou sdílen.

7. Vzhledem k tomu, že se žalobkyní předloženými listinnými důkazy podařilo prokázat tvrzení obsažená v žalobě, rozhodl soud s odkazem na citovaná zákonná ustanovení tak, je uvedeno ve výroku I. tohoto rozsudku. V tomto projednávaném případě žalobkyně (dárce) správně využila k obraně žalobu určovací, tj. žalobu na určení vlastnického práva žalobkyně (dárce) k darované věci. Soud posoudil účinky revokace (tj. odvolání daru je platné, má zamýšlené účinky a v celém rozsahu). Specifikem určovací žaloby je doložená existence naléhavého právního zájmu na straně žalobkyně (dárce), který žalobkyně prokázala (žalobkyně má na určení vlastnického práva naléhavý právní zájem, když toto určení je nezbytné proto, aby jí příslušný katastrální úřad vyznačil jako vlastníka předmětného bytu), proto soud žalobě určovací mohl vyhovět. V obecné rovině lze říci, že naléhavý

právní zájem je dán tehdy, pokud by neurčení vlastnického práva dárce znamenalo pro něj ohrožení jeho práva, znejistění jeho právní pozice a právní jistoty (tzn. důraz bychom zde kladli na preventivní funkci určovací žaloby). Procesualistická nauka kupř. spatřuje existenci naléhavého právního zájmu na určení vlastnického (eventuálně i jiného věcného práva) žalobce k nemovitosti zapisované do katastru nemovitostí, pokud je smyslem a účelem příslušného rozhodnutí obnovení souladu mezi stavem právním a stavem faktickým, zapsaným v katastru nemovitostí (lit. č. 2).

8. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle ustanovení § 142 odst. 1 o. s. ř. tak, že přiznal žalobkyni, jež byla v řízení zcela úspěšná, nárok na náhradu nákladů řízení v částce 47 432 Kč. Tyto náklady sestávají z nákladů zastoupení advokátem, kterému náleží odměna stanovená podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, (dále jen AT) sestávající z částky 2 500 Kč za každý ze čtrnácti úkonů uvedených v ustanovení 9 odst. 3 AT včetně čtrnácti paušálních náhrad výdajů po částkách 300 Kč a daň z přidané hodnoty ve výši 21 % z částky 39 200 Kč ve výši 8 232 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat odvolání do 15 dnů ode dne doručení jeho písemného vyhotovení, a to ke Krajskému soudu v Ústí nad Labem, prostřednictvím Okresního soudu v Mostě. Odvolání je třeba podat ve dvojím vyhotovení.

Nesplní-li žalovaný povinnosti uložené mu tímto rozsudkem v uvedených lhůtách, může se žalobkyně domáhat po jeho právní moci výkonu rozhodnutí u soudu či exekuce.

Most 31. prosince 2019

Mgr. Iva Flaxová
samosoudkyně